

פרוטוקול מס' 240

מישיבת ועדת הכלכלה
יום ד', כ"א בשבט תשל"ז, 9 בפברואר 1977, שעה 08.30

נ כ ח ו:

חברי הוועדה:
י. הורביץ - היו"ר
א. זילברברג
פ. גרופר
ע. הדר (הורביץ)

מוזמנים:
מ. זילברברג - יועץ משפטי, משרד המסחר והתעשייה
א. גרוס - משרד המסחר והתעשייה
ט. שפניץ - משרד המשפטים
ע. ששון - מנהל מרכז הפרט - משרד המסחר והתעשייה
י. אפרתי - מנהל שדות הסרטים הישראליים,
משרד החינוך והתרבות

מזכיר הוועדה: ד. לב

ר ש מ ה: מזל כהן

סדר היום: חוק לעידוד הסרט הישראלי (תיקון מס' 2), תשל"ה-1975

חוק לעידוד הסרט הישראלי (תיקון מס' 2), תשל"ה-1975

היו"ר י. הורביץ:

אני פותח את הישיבה.
הנושא שעל סדר היום הוא הצעת חוק לעידוד הסרט הישראלי. הישיבה הקודמת היתה לפני זמן רב, אני אבקש לרענן את זכרוננו ובסקירה מקוצרת להעלות את הנקודות שעליהן חלוקת הדעות.

ע. ששון:

למעשה בישיבה הקודמת צוינו התיקונים הפורמליים שהוצעו ע"י משרד המשפטים ולא היו חילוקי דעות בכלל, רק חה"כ לבנו אמר: בהזדמנות חגיגית זו, אני רוצה לקיים דיון בנושא ולראות מה קורה לסרט הישראלי ולכן נקבע דיון מחדש.

בכל זאת אני אקרא את הפנייה של השר שאושרה בקריאה ראשונה: "הצעת החוק המונחת לפניכם מטרתה לתקן את החוק לעידוד הסרט הישראלי תשל"ד-1954 כפי שתוקן על ידי החוק לעידוד הסרט הישראלי (תיקון) תשל"ג-1972. " היה תיקון מסויים ואח"כ משרד המשפטים החליט שיש כמה דברים לא מהותיים ושני התיקונים העיקריים הם: "לפי החוק ניתן לחייב מציג סרטים, כלומר בעל בית קולנוע, להציג יומן ישראלי או סרט ישראלי קצר. אולם המציג רשאי לסרב לקבל מיצרן או מפיק סרטים יומן או סרט כאמור להצגה אם יש בו פרסומת מסחרית, מפלגתית או אישית. אם מציג כאמור אינו משיג יומן או סרט קצר אחר או שאינו מגיע לעמק השווה עם היצרן או המפיץ בדבר דמי השכירות של הסרט רשאית ועדת ערר לשחררו מחובת הצגת יומן או סרט כאמור, או לקבוע את דמי השכירות שעל המציג לשלם ליצרן או למפיץ. בחוק הקיים אין הוראה הקובעת מי רשאי לפנות לוועדת הערר. הצעת החוק שלפניכם מוסיפה הוראה הקובעת שבמקרים כאמור המציג הוא הרשאי לפנות לוועדת הערר, אולם על ועדת הערר לאפשר לכל צד מעוניין להשמיע דבריו לפנייה."

מ. הרצברג:

יתר התיקונים הם לא מהותיים.
בתיקון הקודם בטלו כמה דברים ושכחו לתקן דברים הקשורים לוועדת הביצוע.

פ. גרופר:

שאלנו פה בפעם הקודמת מדוע להכריח בעל בית קולנוע להציג יומן או סרט ישראלי קצר. תתייחסו גם לזה.

היו"ר י. הורביץ:

מגמת הצעת החוק היא להפיץ במכשירים שישנם את האינטרסים הלאומיים שלנו. זה דבר חשוב מאד, במיוחד ~~עצמו~~ כשהכל מופקר ומישהו צריך לדאוג למגמות הלאומיות שלנו. איך אדם יכולים לחייב בעל בית קולנוע להציג יומן או סרט ישראלי קצר ואח"כ מי במשרד קובע מה חיוני ומה הם צרכי הצומחה?

ע. ששון:

השאלה הזאת התעוררה גם אז והתשובה היתה: א. כיום יש טלוויזיה וכמעט שלא משתמשים בכלים האלה. ב. נציג משרד החינוך, שהוא גם ממונה על החוק עצמו לא השתתף בדיון בפעם הקודמת והיום הן נמצא כאן. היום לא משתמשים בנושאים האלה, לא מחייבים יומן ולא סרט ישראלי קצר. בכל זאת אמרנו: יוזמן לכאן נציג משרד החינוך שישמיע את דברו.

י. אפרתי:

אני ממונה על כל שידורי
הסרטים הישראליים צמוד

למשרד החינוך.

היו"ר י. הורביץ:

מי מייצג את המשרד ברשות השידור?

י. אפרתי:

יש נציג אחר בוועד המנהל
של רשות השידור שהוא יותר

מפלגתי מאשר ממונה מקצועי.

מכיוון שקמה רשות השידור
ויש טלוויזיה אז הפעולה מתפצלת לבתי קולנוע ולרשות השידור ואני לא
מתייחס לשוק המקביל שהוא במסגרת פרטי של ההסדרות, של השאלות או
צה"ל וכל הגורמים האחרים שאינם תלויים בשום חוק. אני מתייחס לשני
כלים ממלכתיים: רשות השידור מצד אחד ככלי הקרנה ובתי קולנוע מצד שני.
האמת היא שהתנן הזה הוא מיושן, הוא חי ונושם 21 שנה כאשר הכלי
היחידי להקרנת סרטים ישראליים קצרים אשר שימש לפיתוח הענף הזה
כבסיס לאומי להחדרת נושאים ממלכתיים ירד מערכו כאשר הטלוויזיה נכנסה
לפעולה, מה גם שהיומן שבק חיים ואני אישית לא מאמין שהוא יקום עוד
לחיה אלא אם ארגון בעלי בתי קולנוע יחליט להציג יומן למרות הטלוויזיה
הממלכתית.

היו"ר י. הורביץ:

צניח שאתה רוצה לחייב בעל
בית קולנוע להסרט סרט לא ארוך

וקובע לו מחיר...

י. אפרתי:

אין השלום.

היו"ר י. הורביץ:

עוד יותר טוב. נניח שהוא
אומר לך: עזוב אותי, הקהל
בקושי בא ואם הוא בא אין לו סבלנות לראות את הסרטים האלה, ואחא אומר
לו: בתוקף החוק, מדינת ישראל הגיע למסקנה שזה יוצג בבתי קולנוע.
האם זה המקום היחיד שבו אפשר להשפיע על הציבור? אם זה טוב לו
הוא יסכים לזה. אם זה רע, הוא יתנגד לזה.

י. אפרתי:

עובדה היא שאנחנו לא בודדים
במערכה הזאת, זאת לא המצאך
ישראלית. בכל המדינות האירופאיות מחייבים את בעלי אולמות הקולנוע
הפרטיים להציג סרטים קצרים מתוצרת המדינה שלהם, לא סרטי חוץ. הם
אפילו יותר קיצוניים מאתנו, הם גובים תשלום עבור זה.

נקודה שניה, אתה העמדת שאלה כאילו

בעלי בתי קולנוע בארץ הם גוף חופשי לגמרי שחי ונושם בלי תמיכה
ובלי סיוע ממשלתי. זה לא כך, כל הענף הזה נתמך ונעזר ע"י הממשלה.
אני לא מדבר על זה שהם קבלו זכות גדולה ביום בו בוטל הפיקוח על
החירים.

אני חושב שכל מדינה שואפת,

וזה אחד מהדברים החשובים, לספק את הנושאים התרבותיים והחינוכיים שיש
לה. בשביל זה יש אגף תרבות ובשביל זה יש קרנות לתיאטרונים ומוזיאונים
וכל פעולה תרבותית בישראל מסובסדת. העזרה היחידה שהמוצר הזה זקוק לה,
זה מקום שיראו אותו. אתה אומר להם: מתוך הזמן הרב שיש לכם, כאשר
אתם חופשיים להאכיל את הציבור בסרטי פרסומת, תקציבו פעם בחודש,
אפילו פעם בחודשיים, את רבע השעה כדי להציג יצירה ישראלית מקורית
לטיוב הנושא הזה. זו גם תרומה תרבותית חינוכית למדינה. והחזרת אלמנט
אומנותי לבעלי קולנוע של חומר ישראלי מקורי כאשר תמורה כספית לא נדרשת,

י. אפרתי:

נדרש רק דבר אחד, רבע שעה פעם בחודש אפילו פעם בחודשיים.

פ. גרופר: למה זה פעם בחודש, הלא החוק קיים במשך כל השנה?

י. אפרתי:

במצב הנתון כאשר מרבית היצור הישראלי עובר לרשות השידור ולא לבתי הקולנוע, כמעט ולא בא בחשבון ואין סיכוי שקצב היצור יוכל להגיע לתפוקה שיהיה בכל בית קולנוע יותר מסרט אחד לחודש אפילו לחודשיים. זה עולה הרבה כסף והייצור לטלוויזיה יותר זול.

פ. גרופר:

על מי מוטל הפיקוח על בתי הקולנוע?

ע. שוין:

על משרד הפנים.

פ. גרופר:

אני רוצה לומר דבר שלא שייך לחוק הזה. מי שנכנס לאולם קולנוע יכול לראות את הזוהמה והלכלוך שישנו שם. האם שם זה המקום המתאים לראות סרטי חינוך? באופן אישי אין לי התנגדות לנושא הזה, אבל אם רוצים להסריט סרטי חינוכי שיסריטו אותו במקום יפה ונקי.

ע. שוין:

כל רשות מקומית גובה מס עינוגים והיא צריכה לדאוג לעניין זה. גייסנו עכשו שני מליון לירות מהאוצר, לא קבלנו עדין את המל, לצורך הזהבדמי שרדצה לשפץ ולחקק ~~יכול להשתמש בקרן הזאת~~. היום אין לקרן זו משמעות.

י. אפרתי:

בקשר לאיכות החיים אנחנו מתכוונים לעשות כמה סרטונים. אני חושב שעצם ביטול הפיקוח על המחירים היה צריך להיות מותנה בשיפוצים בבתי הקולנוע.

היו"ר י. הרביץ:

ברגע זה הדבר נתון בידי בעל בית הקולנוע, הוא רוצה הוא מסריט, לא רוצה, לא מסריט. מי קובע איזה סרט אסור ומה פוגע בחלק אחד מן הציבור ולא בחלק אחר?

מ. הרצברג:

אם זה סרט ישראלי קצר, רשאית הרשות המוסמכת לאשר אותו אם צראה לה שהנושא מעניין את הציבור. אולם אם יש תעמולה מפלגתית אז הוא לא סרט ישראלי במובן החוק. אני לא זוכר כרגע את חוק הבחירות, דרכי תעמולה, אבל ~~נדמה לי שיש~~ קולנוע זה עסק פרטי.

היו"ר י. הרביץ:

חוק הבחירות קובע איקס יקס.

מ. הרצברג:

אני לא יודע אם קיים שם איסור להציג סרטי תעמולה, כי זה עסק פרטי. לא כופים על אף אחד להכנס לקולנוע. אבל אני לא בטוח בזה.

היו"ר י. הרביץ:

השאלה יכולה להיות מאד קונקרטיה. אני לא מדבר על 100 הימים לפני

הבחירות אלא על כל השנה.

מדוע לא?!

מ. הרצברג:

יש שלוש אינסטנציות שקובעות

י. אפרתי:

את הסרטים כדי שלא יפלו

לקטגוריות ~~שהן~~ מצייין: יש ועדת סרטים; יש רשות מוסמכת שמאשרת חלק מוגמר שמיועד לבתי הקולנוע והצנזורה, כל סרט עובר את הצנזורה.

מה שמדאיג אותי זה מה שנעשה ברשות

היו"ר י. הרביץ:

הממלכתית ושם ישנה ועדה ציבורית

ובכל זאת המצב שם חמור ביותר. מצד אחד אנחנו כביכול רוצים להגביר את התודעה הלאומית בשעה ששם מחוייבים בה.

אני חושב שאנחנו נתפסים לדבר

ע. הדר (הורביץ):

שהוא אינו חשוב. מה שאותו מעניין

זה איך נוצר הסרט הישראלי, האם מופיע יזם פרטי ויוצר? אם כן, למי הוא מייצר אותו?

למדינת ישראל יש שלוש אפשרויות:

י. אפרתי:

יש אפשרות של יזמים פרטיים,

קם במאי צעיר ואומר: אני עושה סרט פרטי שלי. הוא יכול באותה מידה לומר: אני רוצה להציג אותו בבתי הקולנוע. הוא ילד לאיגוד בתו הקולנוע ויציג את סרטו, ירצו יציגו, לא ירצו לא יציגו. לפי החוק הוא יכול להתקשר אלינו ולקבל אישור כסרט ישראלי ואז יציגו אותו.

אפשרות שניה של מוסדות ציבור:

הסתדרות, סוכנות קק"ל שירצו לעשות סרט לא אינטרסנטי בתחום שלהם ויבקשו אישורים. אפשרות שלישית, הפקה ממלכתית, זאת הפקה שלנו בה סרטים נוצרים משלושה מקורות: א. יוזמות של משרדי הממשלה לנושא ספציפי; ב. אנחנו פונים לאמנים ואומרים להם: יש לנו נושא שנראה לנו בראוי להפקה ממלכתית. הסרטנו עכשו סרט על תולדות הישוב ראש-פינה. קנינו את הסיפור כרעיון טוב, אנחנו מפיקים אותו; ג. סרטים שהם ביוזמה ממלכתית, יש ועדת נושאים שיוזמת נושאים שנראים מעניינים. על יד זה מופיעה הפקה של רשות השידור שהיא הפקת בית וחוף.

שלוש מרכיבים אלה, נניח שהפיקו

ע. הדר (הורביץ):

את הסרט ועלה כמה שעלה, קח

קורה עם זה אחר-כך?

אנחנו בונים את הסרטים בתפיסה

י. אפרתי:

רב-מכליתית. סרט באורך של חצי שעה

מיועד לרשות השידור. מכיוון שהוא סרט שלנו, עושים אותו בצבע ומעבדים אותו לכמה אפשרויות בשביל הפצה בינלאומית. סרטים כמו "מראות הארץ" קלים לעיבוד, אנחנו מפיקים לאורך 13-14 דקות ומעבירים לבתי הקולנוע. כל סרט מנוצל לכל מכלול האפשרויות שישנן.

אני לא נגד התיקון הטכני.

היו"ר י. הרביץ:

אבל כל החוק הזה לא מוצא חן

בעיני. למרות זה אני מציע לחברי הוועדה לאשר את זה.

ישנו עוד תיקון קטן. בסעיף 10

מ. הרצברג:

הצענו במקום "ועדת הביצוע" יבוא

"ועדת הערר". העירו לי שזה לא נושא שמתאים לוועדת ערר, לכן גם בסעיף 10 ובסעיף 14 היתה הסמכות לרשות המוסמכת, היא תחליט אם לקצר או לא לקצר ועל החלטה של הרשות המוסמכת ניתן, אם משהו לא מרוצה, לפנות לוועדת ערר.

היו"ר י. הורביץ:

איך מורכבת ועדת הערר?
שופט או אדם שכשיר להיות שופט
ועוד שני נציגי ציבור.

מ. הרצברג:

מי הם?

היו"ר י. הורביץ:

לא מונו עדיין.

ע. שרון:

החוק לא כותב שום דבר בענין זה.
הם יכולים להיות עובדי מדינה

מ. הרצברג:

או נציגי ציבור.

אתה לא מציע שנאמר את זה בחוק?

היו"ר י. הורביץ:

זה לא נושא שהוצע.

מ. הרצברג:

אולי נאמר: "ובלבד שאחד
מתבריה יהיה נציג הענף?"

היו"ר י. הורביץ:

איך לנו התנגדות לכך.

מ. הרצברג:

אם לחברי הוועדה אין התנגדות,
אנחנו מקבלים את התיקון הזה.

היו"ר י. הורביץ:

ומבקשים מכם לתת לנו נוסח סופי.

י. אפרתי:

נוצרים פה עוותים עצומים,
סרט שנעשה בישראל וסרט לצורך

עידוד יצירה מקומית, שניהם נקראים סרט ישראלי. סרט על ישו שהוסרט
כאן נקרא סרט ישראלי.

הוועדה ממליצה לבדוק מחדש את
עצם קיום החוק הזה.

היו"ר י. הורביץ:

חה"כ גרופר מציע לוועדה לדון

בנושא "קאל" היות ולפי מה שנמסר לו 51% של מניות החברה ניתנות
לארבע מועצות ייצוק חקלאיות ו-49% לקבוצתו של מוטי הוד ואתהנושא
של מנית ההכרעה רוצים לתת ל"ניר שיתופית".

הוחלט להעלות את זה לדיון.

תודה רבה, ישיבה זו נעולה.

היו"ר י. הורביץ:הישיבה ננעלה בשעה 09.35